

20 Veteranerne fra Krigene 1848-50 og 1864

Hvem deltog i krigene 1848-50 og 1864?

Selvom der endnu ikke var almindelig værnepligt i 1848, så var der en god del af de ikke-værnepligtige som meldte sig som frivillige under denne krig, og derfor vil vi både blandt de faldne og blandt de deltagende i øvrigt kunne finde en hel del mænd fra gejstligheden, men især fra borgerstanden.

Hvilke muligheder er der?

Trykte bøger

Titel/Emne:	Forfatter /udgiver:	Indhold:
'Krigen i Aarene 1848, 1849 og 1850 og de faldnes Minde'	A. D. Cohen, 1851 Odense.	Regimentsvis liste over de faldne indenfor hvert år med angivelse af rang og dødsdato samt sted + begravelsessted. Intet navnerregister.
'Krigen 1864 og de faldnes Minde'	A. D. Cohen, 1865 Kbhvn.	Ditto.
'Danske Mindesmærker og Krigergrave i Sønderjylland fra Krigene 1813, 1848-1850 og 1864.'	H. Boeck, Grænseforlaget, Kbhvn. 1940.	Monumenterne beskrevet med angivelse af de mindede mænd. - Med navnerregister, der dog ikke omfatter fællesgravene (den ukendte soldats grav).
Tøjhusmuseets bog om treårskrigen, bd. 2	H. Boeck,	Er næsten identisk med den ovenfor nævnte bog.

De Faldnes Minde af Cohen er afskrevet og ordnet alfabetisk og findes i Rigsarkivets Vejledning.

Tapperhedsmedaljerne

Der blev i 1848-1850 slået medaljer for tapperhed og fædrelandskærlighed, men de blev ikke uddelt.

Efter slagene ved Sankelmark, Mysunde og Dybbøl blev der slået medaljer med spænder for tapperhed, men disse blev heller ikke uddelt.

Fælles for begge serier af medaljer er dog, at optegnelser om vedrørende de indstillede til medaljerne er bevaret. - Hærens Arkiv, Proveniensen nr. 1025-004.

Erindringsmedaljerne

Sagstype:	Film-numre:	Orden på filmene:	Orden i originalerne:
Erindringsmedaljen for deltagelse 1848-50.	M.12.664-12.755.	Alfabetisk efter bopælsogn, alle sager i én række.	Alfabetisk efter personnavn, alle sager i én række.
Erindringsmedaljen for deltagelse 1848-50 og 1864.			
Erindringsmedaljen for deltagelse 1864.			
Erindringsmedaljen for 1848-50 eller 1864 for de i 1876 tjenstgørende.			
Uberettigede til medalje.	M.12.664-12.755.	Alfabetisk efter bopælsogn, alle sager i én række.	Alfabetisk, efter personnavn, alle sager i én række.

Medaljerne kunne søges i 1876, hvorfor mænd, der døde før, ikke vil være registreret.

- Desuden var kun de i felten tjenstgørende berettigede til medaljerne, og der findes jo kun ansøgninger fra dem, der søgte om medaljerne.

Ansøgningerne om erindringsmedaljerne blev i løbet af sommeren 2006 sat ud i selvbetjeningsmagasinet på Rigsarkivet.

Ansøgningerne om pensionen for veteraner fra krigene 1848-50 og 1864

I året 1898 fik de da endnu levende veteraner fra krigen 1848-50 tildelt en 40års-jubilæumsgave, den årlige hædersgave. Hertil findes ingen ansøgninger.

I 1906 blev de samme veteraner tillagt en årlig pension på kr. 100,00, som de dog skulle søge finansministeriet.

I 1914 blev veteranerne fra 1864 tillagt en årlig pension på kr. 100,00, om hvilken de dog skulle søge finansministeriet.

Pensionerne kaldes for hædersgaver for deltagelse h.h.v. i krigen 1848-50 og 1864.

De ca. 120.000 ansøgninger findes på RA. Det er ikke nødvendigt at notere proveniensnr. på bestillingssedlen, men sagerne er ordnet således:

1848-50 hædersgaven:	Amtsvis.	Man noterer personens navn og Amtets navn.
1864-hædersgaven:	Efter personens navn.	Man noterer personens navn og sagens nr.

Et samlet, alfabetisk ordnet navneregister til ansøgningerne findes i Rigsarkivets Vejledning.

Ansøgningerne oplyser om fødested, erhverv, bopæl i 1906 h.h.v. 1914, samt om hvor og hvor længe og hvornår manden gjorde tjeneste i krigen.

Materiale i arkivgruppen Krigsarkiverne

Proveniensenr.:	Emne:
0602-001	Officielle tabslister 1848-50.
0602-001	Fort. over danske soldater i krigsfangenskab 1848-50.
0602-001	Lister over døde, sårede og fanger 1848.
0602-001	Oplysninger om savnede 1848.
0602-077	Lazaretter i Kbhvn. 1848-64.
0602-078	Lazaretter udenfor Kbhvn. 1848-1864.
0603-023	Feltlazaretter 1864.
1078-004	Faldne i slaget ved Isted 1864 (i kartoteksform).
1078-005	Faldne i 1848-1850 og 1864 (i kartoteksform).

Materiale i Forsvarets Arkiv

Proveniensenr.:	Emne:
1065-001	Billeder og tegninger fra begge krige.
1070-001	Forsvarets Portrætsamling. Både originale billeder samt kopier af billeder i andre samlinger.
600 A og 600 A-1	Fægtningsberetninger 1848-50 og 1864, dvs. optegnelser om slagene i krigen.
- Fortegnelse:	Over krigsfanger i tysk krigsfangenskab 1864. Herudfra kan protokoller over fangerne og deres ejendele bestilles (kan være ført på tysk).
- Fortegnelse:	'Danske Officerer ved den aktive Armé 1864'.
- Fortegnelse:	'Artilleriets Navne' - giver navnene på de enkelte enheders chefer i 1864.